

VEREJNÁ PODPORA AKO VÝZNAMNÝ NÁSTROJ ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY

Miroslav RUSKO - Vojtech FERENCZ

STATE AID AS AN IMPORTANT TOOL OF ENVIRONMENTAL POLICY

Sustainability - Environment - Safety '2017

ABSTRAKT

Inštitút poskytovania štátnej pomoci zohráva dôležitú úlohu v environmentálnej politike. Poskytovatelia rovnako ako príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí právnych povinností stanovených zákonom. Ak nie je zmluvami ustanovené inak (Zmluva o fungovaní EÚ – konsolidované znenie, článok 107 Pomoc poskytovaná štátmi [pôvodný článok 87 ZES] C326/48, 26.12.2012), pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Navrhuje im príslušné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: štátna pomoc, environment, politika

ABSTRACT

Institute of the state aid plays an important role in environmental policy. Both providers and recipients of the state aid must be aware of the legal obligations established by law. Save as otherwise provided in the Treaties (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Article 107 Aids granted by states [ex Article 87 TEC], any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market. The Commission shall, in cooperation with Member States, keep under constant review all systems of aid existing in those States. It shall propose to the latter any appropriate measures required by the progressive development or by the functioning of the internal market.

KEY WORDS: state aid, environment, policy

Úvod

Vzájomné pôsobenie ľudí a ich životného prostredia je veľmi mnohostranné. Rozvojom vedy a techniky sa stáva stále obtiažnejšou úlohou predpoved' dôsledkov ľudských činností na životné prostredie. Zatiaľ najkomplexnejšie hodnotenie životného prostredia na Zemi bolo výsledkom projektu Millennium Ecosystem Assessment („Hodnotenie ekosystémov na prelome tisícročí“), na ktorom sa podieľalo asi 1400 expertov z celého sveta.¹ Jeho výsledkom bolo publikovanie mnohých štúdií zameraných na biodiverzitu, dezertifikáciu, priemysel a pod. a súhrnná správa „Ekosystémy a ľudský blahobyt“. Tá konštatuje, že ľudia zmenili za posledných 50 rokov ekosystémy na Zemi viac než kedykoľvek v dejinách ľudstva a že zvýšenie životnej úrovne ľudí prebehlo za cenu poškodenia

¹ Millennium Ecosystem Assessment. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

60 % globálnych ekosystémov. Správa ďalej uvádza, že poškodzovanie ekosystémov predstavuje prekážku pre zníženie chudoby pre dosiahnutie potravinovej bezpečnosti.²

Zložky životného prostredia sú znehodnocované významnou mierou priemyslom, ktorý je producentom širokej škály škodlivín od toxických látok až po inertné odpady. Prevažujú najmä bodové zdroje znečistenia všetkých veľkostí a typov.³ Udržateľný rozvoj znamená zabezpečenie súčasných potrieb obyvateľov bez obmedzenia možnosti budúcich generácií uspokojovať ich vlastné potreby. Na dosiahnutie udržateľného rozvoja je preto potrebné čiastočne zmeniť technológie, postupy a návyky nielen na strane výroby, ale aj na strane spotreby.⁴ Oproti minulosti, keď dochádzalo z hľadiska kontaminácie prostredia k lokálnym problémom, súčasný rozsah primárnej a sekundárnej kontaminácie spôsobuje veľkoplošné až globálne environmentálne problémy.⁵ Na ich riešenie sa v súčasnosti požadujú prístupy kompatibilné s udržateľným rozvojom spoločnosti, ktoré by mali byť prospešné pre socio-ekonomické aktivity spoločnosti. Medzi takéto nástroje patrí aj poskytovanie štátnej pomoci / verejnej podpory.

Právna úprava kontroly podpory poskytovanej štátmi

Na základe tzv. Európskych dohôd, ktoré založili združenie medzi tromi Európskymi spoločenstvami (ES) a ich členskými štátmi na jednej strane a postkomunistickými štátmi na strane druhej sa uskutočnilo pridruženie krajín strednej a východnej Európy k Európskej únii. Zbližovanie sa s vnútorným trhom je potrebné odlišovať od vstupu do EÚ, pri ktorom prichádza k prijatiu celého *acquis communautaire*. Tzv. „Biela kniha“ určuje kľúčové opatrenie v každom sektore vnútorného trhu a navrhuje postup pri aproximácii legislatívy.^{6, 7}

Rovnaká dôležitosť sa pripisuje vytvoreniu potrebných štruktúr pre zavedenie a zabezpečenie dodržiavania zákonodarstva. Zahnutie legislatívy vzťahujúcej sa na oblasť hospodárskej súťaže (HS), sociálnej a environmentálnej politiky, ktorých niektoré časti sú pre fungovanie vnútorného trhu životne dôležité, zaisťuje vyrovnaný prístup. Príloha Bielej knihy načrtáva legislatívnu situáciu, podmienky na uplatňovanie legislatívy a postupnosť v procese aproximácie.⁸ Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, ako aj ich protokolov a príloh v znení zmien a doplnení vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy podpísanej 13. decembra 2007 v Lisabone nadobudla platnosť 1. decembra 2009. Základ právnej úpravy kontroly podpory poskytovanej štátmi zostal nezmenený od podpisu Zmluvy o založení EHS v roku 1957.⁹

Základné pravidlá pre kontrolu verejnej podpory boli obsiahnuté v článkoch

- 92 až 94 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Maastrichtská zmluva,¹⁰
- 87 až 89 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Amsterdamské znenie.¹¹
- 107 až 109 Zmluvy o Európskej únii / Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie)¹²

Od podpisania Rímskej zmluvy v roku 1957 je politika štátnej pomoci neoddeliteľnou súčasťou politiky hospodárskej súťaže a úlohou Európskej komisie je predchádzať tomu, aby pomoc, ktorú poskytujú členské štáty, neprimerane narúšala hospodársku súťaž.¹³

² ŠUTA, M.: *Co nám Zem dáva zadarmo aneb Ekosystémy a lidský blahobyt*. - [on-line] Available on - URL: <http://respekt.ihned.cz/>

³ ŠAUER, P. et al. *Dobrovolné dohody v politice životního prostředí*. Praha: VŠE-MŽP ČR, 2000, ISBN 80-245-0116-3, 339s.

⁴ WESSELY, E. - KRÁLIKOVÁ, R. - KRUPA, M.: Efficient management in production companies by implementation of PLM. 2008. In: *Annals of DAAAM for 2008*, Vienna : DAAAM International, 2008 P. 1527- 1528. - ISBN 9783901509681

⁵ KOČÍ, V. - KREČMEROVÁ, T., 2008: Mixed municipal waste management technologies in LCA modelling. Poster presentation in SETAC Europe 18th Annual Meeting in Warsaw, 26.-29. 5. 2008

⁶ Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 3.5.1995, COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press, Bratislava, 38 pp.

⁷ Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 10.5.1995, COM(95)163, konečné znenie/2. - Jori-press, Bratislava, 467 pp.

⁸ Rusko, M. - Balog, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: *Akademická Dubnica 2004* : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492

⁹ ÚOHS (2000): *Verejná podpora – Príručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory*. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.

¹⁰ Strážnická V. (1998): *Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva*. – SAP, Bratislava, 358 pp.

¹¹ Strážnická V. (1999): *Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva*. - SAP, Bratislava, 207 pp.

¹² Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf

Pojem štátna podpora nie je legálne definovaný v žiadnom článku ani v žiadnom ustanovení primárneho práva EÚ. Pojem štátna podpora je potrebné vykladať v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Dotácia býva v zmysle uvedeného označovaná ako platba v hotovosti alebo v naturáliách alebo ako iný účel podpory podniku, napríklad uhradenie kúpnej ceny kupujúcim alebo spotrebiteľom za tovar alebo služby, ktoré podnik produkuje. Štátna podpora vo forme pomoci je podobný koncept, ktorý na rozdiel od finančnej podpory kladie dôraz na konkrétny účel pomoci. Pomoc je zameraná na konkrétny cieľ, ktorý je bez nej obvykle nemožné dosiahnuť. Štátna podpora vo forme pomoci je extenzívnejší pojem ako pojem dotácia, pretože zahŕňa aj zásahy, ktoré v rôznych formách znižujú náklady podniku, a ktoré bez toho, aby boli dotáciami v presnom zmysle slova, sú rovnakej povahy a majú rovnaké účinky.¹⁴

Problematika štátnej pomoci v Zmluve o fungovaní Európskej únie

Tab. 1 Pravidlá pre pomoc poskytovanú štátmi [upravené podľa^{15, 16}]

základné znaky štátnej pomoci (podpory) ¹⁷	poskytovanie členským štátom EÚ (existencia súvislosti medzi konaním štátu a jeho prostriedkami na jednej strane a podporou na strane druhej)	
	jej pôvod z verejných prostriedkov (rozpočtu, ku ktorému má štát prístup alebo vplyv)	
	zvýhodňovanie príjemcu v hospodárskej súťaži (podnik alebo odvetvie výroby) bez ohľadu na formu, dôvody alebo ciele.	
štátna pomoc	opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledovné štyri kumulatívne kritériá ¹⁸	prevod verejných zdrojov (v čl. 107 ZFEÚ označené ako „štátne prostriedky“) a pripísateľnosť štátu
		ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci
		selektívnosť opatrenia pomoci
		vplyv na hospodársku súťaž a vnútorný obchod EÚ
nezlučiteľnosť s vnútorným trhom ¹⁹	ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom , pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. (čl. 107 ods. 1 ZFEÚ)	
zlučiteľnosť s vnútorným trhom ²⁰	pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom (čl. 107, ods.2):	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov; • pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami.²¹
	pomoc možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v článku 349, pričom sa zohľadní ich štruktúrna, hospodárska a sociálna situácia; • pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu;

¹³ Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. - KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>

¹⁴ Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

¹⁵ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

¹⁶ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/> [issue date: 2015-10-20]

¹⁷ Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

¹⁸ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/> [issue date: 2015-10-20]

¹⁹ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²⁰ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²¹ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

	(čl. 107, ods.3)	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom; • pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom; • iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie.²²
--	------------------	--

Problematiky štátnej pomoci v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa týka Tretia časť: Vnútroštruktúrna politika a činnosti únie – Hlava VII: Spoločné pravidlá pre hospodársku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva. - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: pomoc poskytovaná štátmi:

- Článok 107 (bývalý článok 87 ZES)²³
- Článok 108 (bývalý článok 88 ZES)²⁴
- Článok 109 (bývalý článok 89 ZES)²⁵

Právna úprava poskytovania štátnej pomoci v SR

Dňa 31.3.1998 sa v Londýne začali vstupné rozhovory zo 6 uchádzačskými štátmi. V súlade so závermi helsinského summitu v decembri 1999 predstavitelia 15 členských krajín EÚ otvorili dňa 15.2.2000 so Slovenskou republikou tzv. Medzivládnu konferenciu o pristúpení. Konkrétne rokovania k prvým ôsmim (z celkového počtu 29) negociačným kapitolám sa začali dňa 28.3.2000. ŠP tvorí časť negociačnej pozície SR v kapitole č. 6 Hospodárska súťaž.

V súlade s čl. 87 a 88 Zmluvy o založení ES a čl. 64 Európskej dohody o pridružení Ministerstvo financií SR v roku 1999 pripravilo zákon o štátnej pomoci. Prijatie zákona bolo vytyčené ako priorita v dokumentoch „Partnerstvo pre vstup“ a na základe tejto skutočnosti bolo prijatie tohto zákona stanovené ako krátkodobá priorita v „Národnom programe pre prijatie *acquis communautaire*“.

Národná rada SR zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci schválila 26.8.1999 a nadobudol účinnosť 1.1.2000.²⁶ Táto právna norma bola čiastočne kompatibilná s právom EÚ. Úplná kompatibilita bola dosiahnutá prijatím novely zákona o ŠP č. 434/2001 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1.11.2001.²⁷ Zákon rešpektoval základné princípy vyplývajúce z čl. 87 Zmluvy o založení ES (pôvodne čl. 92) a príslušné smernice EÚ, ktoré upravujú poskytovanie a monitorovanie ŠP (v dôvodovej správe k zákonu je použitý ekvivalentný termín "verejná podpora", aplikovaný napríklad v Českej republike - zákon č. 59/2000 Sb.²⁸

Cieľom Európskej dohody bolo rozšíriť vnútorný trh EÚ aj na trh SR a preto bolo logické, aby záväzok členských štátov EÚ ku kontrole ŠP bol rozšírený aj na SR.²⁹

Dňa 10. novembra 2015 bol schválený zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2016.³⁰ Zákon č. 358/2015 Z. z. upravuje

²² Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. —[on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

²³ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²⁴ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E108&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²⁵ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0093 - 0093. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E109&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²⁶ Zákon NR SR č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci

²⁷ Zákon NR SR č. 434/2001 Z.z. o štátnej pomoci

²⁸ Zákon č. 59/2000 Sb. o verejnej podpore

²⁹ Rusko, M., 2002: Právna úprava poskytovania štátnej pomoci na životné prostredie v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Euroregión Tatry - súčasť Zelených Karpát, s. 59-63

³⁰ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- základné práva a povinnosti poskytovateľa štátnej pomoci a poskytovateľa minimálnej pomoci
 - Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 114, 26. 4. 2012).
 - Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis (Ú. v. EÚ L 352, 24. 12. 2013).
 - Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 24. 12. 2013).
 - Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28. 6. 2014).
- základné práva a povinnosti príjemcu štátnej pomoci a príjemcu minimálnej pomoci
- výkon štátnej správy v oblasti poskytovania štátnej pomoci a minimálnej pomoci.

V zmysle zákona č. 358/2015 Z. z. je koordinátorom pomoci Protimonopolný úrad Slovenskej republiky. Koordinátor pomoci plní tieto úlohy:

- vypracováva stanoviská k schémam pomoci vrátane ich dodatkov z hľadiska dodržiavania pravidiel Európskej únie pre pomoc,
- vypracováva stanoviská k návrhom na poskytnutie pomoci ad hoc,
- registruje schémy minimálnej pomoci,
- zabezpečuje metodickú činnosť a konzultačnú činnosť v oblasti pomoci,
- zabezpečuje spoluprácu pri schvaľovaní poskytovania novej štátnej pomoci medzi poskytovateľmi štátnej pomoci a Európskou komisiou a pri schvaľovaní zmien v existujúcej štátnej pomoci,
- zabezpečuje spoluprácu s Európskou komisiou na úseku vybavovania sťažností tretích strán,
- zabezpečuje školenia a šírenie informácií v oblasti pomoci,
- vypracováva súhrnnú správu o poskytnutej štátnej pomoci za predchádzajúci kalendárny rok,
- zabezpečuje spoluprácu s Európskou komisiou pri príprave právne záväzných aktov Európskej únie pre pomoc,
- vypracováva stanoviská k návrhom právnych predpisov Slovenskej republiky z hľadiska dodržiavania pravidiel Európskej únie pre pomoc.

Koordinátor pomoci plní aj iné úlohy vyššie neuvedené, ktoré pre koordinátora pomoci vyplývajú zo zákona č. 358/2015 Z. z. alebo z osobitných predpisov.

Tab. 2 - Štátna pomoc v zmysle zákona o štátnej pomoci

Štátna pomoc v zmysle zákona zákon č. 358/2015 Z.z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov		
Základné pravidlá	pre poskytovanie štátnej pomoci (§ 3)	Štátnu pomoc možno poskytnúť podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci, ak sú v súlade s pravidlami Európskej únie pre štátnu pomoc.
	pre poskytovanie minimálnej pomoci (§ 4)	Minimálnu pomoc možno poskytnúť podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci, ak sú v súlade s pravidlami Európskej únie pre minimálnu pomoc
Štátnu pomoc možno poskytnúť (§ 3)	podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci (♦) , ak sú v súlade s pravidlami EÚ pre štátnu pomoc (♦♦)	(♦) Napríklad zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov, zákon č. 185/2009Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR v znení zákona č. 321/2014 Z. z., zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (♦♦) Napr. čl.107 ods.3 Zmluvy o fungovaní EÚ, nariadenie EP a Rady (EÚ) č.1303/2013 zo 17.12.2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12. 2013) v platnom znení, nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26. 6. 2014), nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25.6.2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ (Ú.v.EÚ L 193,1.7. 2014)
	najmä na ÚČELY	<ul style="list-style-type: none"> • na rozvoj regiónov, • pre malý podnik a stredný podnik, • na uľahčenie prístupu k financovaniu pre malý podnik a stredný podnik, • na výskum, vývoj a inovácie, • na podporu vzdelávania, • na podporu zamestnanosti, • pre znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím, • na ochranu životného prostredia, • na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami, • na širokopásmové infraštruktúry, • na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva, • na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry, • na miestne infraštruktúry, • na podporu poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a vidieckych oblastí, • na podporu dopravy, • na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie, • na podporu rizikových finančných investícií, • na podporu rybného hospodárstva, • na účel neuvedený v §3, ods.2,písmenách a) až r), ak tak ustanovila Rada Európskej únie [čl. 109 Zmluvy o fungovaní Európskej únie] <p>podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná [čl. 107 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie]</p>
Formy pomoci (§ 6)	Priama (poskytnutie výhody príjemcovi v peňažných prostriedkoch)	<ul style="list-style-type: none"> • dotácia, príspevok, grant • úhrada úrokov alebo časti úrokov z úveru poskytnutého podnikateľovi, • úhrada časti úveru, • návratná finančná výpomoc poskytovaná za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, • zvýšenie základného imania spôsobom, ktorý nie je v súlade s trhovými podmienkami, • iná forma pomoci neuvedená v písmenách a) až f) § 6 zákona č. 358/2015 Z.z.
	Nepriama (poskytnutie výhody príjemcovi v nepeňažnej forme)	<ul style="list-style-type: none"> • štátna záruka alebo banková záruka poskytovaná za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, • úľava na dani, • úľava na penále, pokute, sankčnom úroku alebo na iných sankciách, • predaj nehnuteľného majetku štátu, vyššieho územného celku alebo obce za cenu nižšiu, ako je tržová cena, • poradenská služba poskytovaná bezplatne alebo za čiastočnú úhradu, • odklad platenia dane alebo povolenie zaplatenia dane v splátkach za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, • iná forma pomoci neuvedená v písmenách a) až f) § 6 zákona č. 358/2015 Z.z.
podľa schém štátnej pomoci		
ako individuálna štátna pomoc		

Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 23 ods. 2 zákona o štátnej pomoci v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári.³¹

Výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti:

- minimálna pomoc
- skupinové výnimky,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém minimálnej pomoci,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém štátnej pomoci.

V týchto prípadoch je možné poskytnúť pomoc bez jej predchádzajúcej notifikácie Európskej komisii, musia byť však splnené všetky podmienky stanovené zákonom o štátnej pomoci a príslušnou legislatívou Európskej únie.³²

Inštitucionálne zabezpečenie výkonu štátnej správy v oblasti štátnej pomoci

Zákomom č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci bol zriadený Úrad pre štátnu pomoc (ďalej ÚŠP) ako orgán štátnej správy na preskúmanie, posudzovanie, hodnotenie, schvaľovanie ŠP, kontrolu jej poskytovania a evidenciu ŠP. Úlohou úradu je posúdiť, či ŠP je v súlade so zákonom, ale aj s pravidlami poskytovania ŠP v krajinách EÚ. ÚŠP neposkytuje ŠP a nezasahuje do rozhodnutí poskytovateľa. Bez odsúhlasenia ÚŠP poskytnutá ŠP (s výnimkou minimálnej pomoci - pomoc, ktorá u podnikateľa neprekročí súhrnne v prepočte 100 000 EUR v priebehu troch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov, okrem výnimiek uvedených v zákone), je podľa zákona neoprávnená a príjemca ju musí vrátiť a poskytovateľ zaplatiť príslušné penále. V prípade, ak poskytovateľ poskytne podnikateľovi minimálnu ŠP, je v zmysle zákona povinný oznámiť jej poskytnutie ÚŠP do 15 dní od jej poskytnutia. Príjemca tejto pomoci je povinný oznámiť ÚŠP prijatie ŠP do 15 dní od jej prijatia. Plnenie Európskej dohody o pridružení zaväzuje zmluvné strany zabezpečiť transparentnosť v poskytovaní ŠP. ÚŠP každý rok vypracováva a predkladá správu vláde SR a EÚ o poskytnutej ŠP. Prehľad schválenej a neschválenej ŠP bol prístupný na web stránke ÚŠP.³³ ÚŠP publikoval zoznam príjemcov ŠP vrátane účelu a výšky ŠP v Obchodnom vestníku.

V zmysle zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov koordinovalo štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v SR a vo vzťahu k Európskej únii Ministerstvo financií SR.³⁴

Dňa 10. novembra 2015 bol schválený zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2016.³⁵

V novom zákone o štátnej pomoci sa posilnila úloha koordinátora štátnej pomoci tak, aby jeho stanoviská a pozície boli záväzné. Súčasne sa vytvoril právny rámec pre zriadenie centrálného registra pre minimálnu pomoc a pre štátnu pomoc, ktorý by mal zahŕňať aj individuálnu pomoc a pomoc podliehajúcu všeobecnej skupinovej výnimke, vzhľadom na to, že transparentnosť, pokiaľ ide o poskytovanie štátnej pomoci je kľúčovým prvkom modernizácie pravidiel štátnej pomoci.

Pôsobnosť Ministerstva financií Slovenskej republiky v oblasti koordinácie štátnej pomoci podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov v zmysle § 40 zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešlo na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky.^{36, 37}

³¹ Schémy pomoci de minimis. -[on-line] Available on - URL:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458> [issue date: 2016-10-20]

³² Schémy pomoci de minimis. -[on-line] Available on - URL:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458> [issue date: 2016-10-20]

³³ Prehľad schválenej a neschválenej štátnej pomoci – Úrad pre štátnu pomoc, Bratislava. - [on-line] Available on - URL: <http://www.usp.sk> [issue date: 2002-09-01]

³⁴ Schémy pomoci de minimis. -[on-line] Available on - URL:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458> [issue date: 2016-10-20]

³⁵ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁶ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

³⁷ O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/> [issue date: 2015-10-20]

Stratégia jednotného trhu

Jednotný trh je jedným z najväčších úspechov Európy a zároveň jej najväčším plusom v čase rastúcej globalizácie. Je motorom budovania silnejšieho a spravodlivejšieho hospodárstva EÚ.³⁸

Budovanie jednotného trhu je nepretržitý proces. Jednotný trh musí reagovať na neustále sa meniaci svet, v ktorom sa do politického rozmýšľania musia začleniť sociálne a demografické výzvy, nové technológie a imperatívne faktory, ako aj tlak na prírodné zdroje a zmena klímy. Jednotný trh predstavuje kľúčový nástroj na dosiahnutie našej dlhodobej vízie, ktorou je vysoko konkurencieschopné, sociálne trhové hospodárstvo. Zvyšuje konkurencieschopnosť Európy na celosvetovom trhu. Konzistentnosťou a vzájomným dopĺňaním vnútorných a vonkajších politík sa posilní obchod a rast.³⁹

Stratégia jednotného trhu má za cieľ uvoľnenie úplného potenciálu jednotného trhu tak, aby občania, podniky a verejné orgány mali prístup k tovarom a službám v najlepšej kvalite, za najvýhodnejšiu cenu či za čo najlepších zákazníckych podmienok; aby odborníci mohli ponúkať svoje služby v celej EÚ rýchlo a pohodlne; aby podnikatelia mohli inovovať a rozširovať svoje aktivity; aby mohli prekvitať nové obchodné modely a služby a aby maloobchodníci mohli ľahko zakladať firmy, podnikat' a dodávať produkty cez hranice.⁴⁰

Na jednotnom trhu EÚ (niekedy nazývanom aj vnútorný trh) sa ľudia, tovary, služby a kapitál môžu pohybovať v celej EÚ rovnako voľne ako v rámci jednej krajiny. Kľúčový význam pri odstraňovaní prekážok obchodu má zásada vzájomného uznávania. Občania EÚ môžu študovať, žiť, nakupovať, pracovať a tráviť dôchodok v ktorejkoľvek krajine Únie, a navyše mať prístup k výrobkom z celej Európy. Na vytvorenie jednotného trhu bolo potrebné zrušiť stovky technických, právnych a administratívnych prekážok, ktoré bránili voľnému obchodu a pohybu medzi členskými štátmi EÚ. Spoločnosti vďaka slobode pohybu rozšírili svoje činnosti.

Hospodárska súťaž prispela k zníženiu cien a k rozšíreniu ponuky pre spotrebiteľov:

- poplatky za telefónne hovory v Európe predstavujú zlomok toho, čo pred 10 rokmi.
- mnoho leteckých spoločností znížilo svoje ceny a otvorili sa nové letecké spojenia.
- mnoho domácností a podnikateľov si dnes môže vybrať svojich dodávateľov elektrickej energie a plynu.⁴¹

Vnútorný trh Európskej únie je jednotný trh, v ktorom je zaručený voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu a osôb a v ktorom majú európski občania slobodu žiť, pracovať, študovať a podnikat'. Jednotný trh sa od vytvorenia v roku 1993 viac otvoril hospodárskej súťaži, vytvoril pracovné miesta a zmiernil mnohé prekážky v oblasti obchodu. Akt o jednotnom trhu sa predložil v dvoch častiach v roku 2011 a 2012 a obsahoval návrhy na intenzívnejšie využívanie možností, ktoré ponúka jednotný trh, v záujme posilnenia zamestnanosti a zlepšenia dôvery v európske podniky.⁴²

EÚ sa snaží zabezpečiť, aby väčšie slobody neohrozovali spravodlivosť, ochranu spotrebiteľa a udržateľnosť životného prostredia. Pomáhajú jej pri tom aj regulačné orgány a viaceré orgány hospodárskej súťaže. Európske firmy podnikajúce v EÚ majú neobmedzený prístup k takmer 500 miliónom spotrebiteľov, čo im pomáha udržať si konkurencieschopnosť. Jednotný trh je prítiažlivý aj pre zahraničných investorov. Hospodárska integrácia môže byť veľkou výhodou v období recesie a umožniť tak členským štátom, aby naďalej pokračovali vo vzájomnom obchode a neuplatňovali protekcionistické opatrenia, ktoré by zhoršili krízu. V mnohých oblastiach, kde integrácia trvá dlhšie, však prekážky pretrvávajú:

³⁸ KATAINEN, J., DOMBROVSKIS, V., BIENKOWSKA, E., THYSSEN, M. & MOSCOVICI, P.: Internal market. A deeper and fairer internal market. – [on-line] Available on - URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/internal-market_en

³⁹ Single Market Act II - Together for new growth. COM/2012/0573 final. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0573>

⁴⁰ The Single Market Strategy. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy_sk

⁴¹ One market without borders – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en

⁴² Internal market. – [on-line] Available on - URL: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED%3D24&locale=en)

[lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED%3D24&locale=en](http://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED%3D24&locale=en)

- roztriešené vnútroštátne daňové systémy bránia integrácii trhu a ohrozujú účinnosť jednotného trhu,
- ešte stále existujú samostatné vnútroštátne trhy pre finančné služby, energetiku a dopravu,
- elektronický obchod medzi krajinami EÚ bol pomalší ako na vnútroštátnej úrovni, a pravidlá, normy a postupy sa dosť výrazne odlišujú,
- sektor služieb zaostáva za trhom tovarov (hoci spoločnosti mali možnosť poskytovať celú škálu cezhraničných služieb už od roku 2006),
- pravidlá pre uznávanie odborných kvalifikácií sa musia zjednodušiť pre kvalifikovaných pracovníkov, aby si ľahšie našli prácu v inej krajine EÚ.⁴³

Oznámenie o Akte o jednotnom trhu II Spoločne za nový rast sa zameriava na rozvoj jednotného trhu s cieľom podporovať hospodársky rast, sociálnu súdržnosť a tvorbu pracovných miest. Jeho prijatie Európskou komisiou v októbri 2012 sa nieslo v znamení 20. výročia jednotného trhu.⁴⁴

Druhý Akt o jednotnom trhu stavia na prvom Akte o jednotnom trhu z 27. októbra 2010.

Jednotný trh je spoločný priestor umožňujúci voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu a osôb v 28 členských štátoch EÚ. Zabezpečuje tiež, aby občania mohli žiť, pracovať, študovať a podnikáť kdekoľvek v EÚ.

Kľúčové opatrenia druhého Akta o jednotnom trhu sú zoskupené v týchto štyroch kategóriách:

- dosiahnutie plne integrovaných sietí na jednotnom trhu (napr. železničné siete, námorná doprava, letecká doprava a energetika);
- podpora cezhraničnej mobility občanov a podnikov (napr. pracovný portál EURES, prístup k financovaniu pre spoločnosti, dlhodobé investičné fondy);
- podpora digitálneho hospodárstva v celej Európe (napr. platby cez internet, širokopásmové siete, elektronická fakturácia);
- posilňovanie sociálneho podnikania, súdržnosti a dôvery spotrebiteľov (napr. bezpečnejšie výrobky, prístup k bankovníctvu pre všetkých).⁴⁵

Dvanásť hybných síl a kľúčové opatrenia stanovené v rámci týchto štyroch faktorov boli identifikované po zohľadnení názorov Európskeho parlamentu⁴⁶, členských štátov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁴⁷ a zainteresovaných strán. Sú do nich premietnuté zásady lepšej právnej regulácie, práca uskutočnená v kontexte štúdie „Cost of Non-Europe“ (*Neexistencia Európy – za akú cenu?*), ktorá sa vypracúva v mene Komisie, a 20 hlavných obáv, ktoré uviedli občania a podniky⁴⁸. Navyše musia byť vnímané v spojení s prebiehajúcim skúmaním hlavných iniciatív stratégie Európa 2020, najmä stratégie priemyselnej politiky⁴⁹, digitálnej agendy⁵⁰ a iniciatívy Inovácia v Únii⁵¹. Všetkých dvanásť kľúčových opatrení prispeje k rastu, zamestnanosti a dôvere v jednotný trh. Všetky sa dajú uskutočniť do konca mandátu súčasnej Komisie. Nie všetky opatrenia sú svojou povahou legislatívne, ale od všetkých sa očakáva, že budú mať reálny vplyv v bežnom živote⁵².

⁴³ One market without borders – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en

⁴⁴ Single Market Act II - Together for new growth. COM/2012/0573 final. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0573>

⁴⁵ Modernising and deepening the single market: 12 new growth priorities. – [on-line] Available on - URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legisum%3A2401_3

⁴⁶ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. júna 2012 nazvané „Akt o jednotnom trhu: Ďalšie kroky k rastu“ [2012/2663(RSP)].

⁴⁷ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ku kľúčovým opatreniam smerom k Akto o jednotnom trhu II; CESE 1575/2012.

⁴⁸ Európska komisia: „Jednotný trh očami ľudí. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs/20concerns/publication_en.pdf.

⁴⁹ Oznámenie Európskej komisie: „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie“; KOM(2010) 614.

⁵⁰ Oznámenie Európskej komisie: „Digitálna agenda pre Európu“; KOM(2010) 245.

⁵¹ Oznámenie Európskej komisie: „Inovácia v Únii“; KOM(2010) 546.

⁵² Všetky opatrenia, ktorých prijatie Komisiou sa v tomto dokumente navrhuje, sú v súlade so súčasným viacročným finančným rámcom (2007 – 2013) a s návrhom nového viacročného finančného rámca (2014 – 2020) a sú s nimi zlučiteľné.

Trh v oblasti finančných služieb je osobitným prípadom. EÚ sa snaží vytvoriť silný a bezpečný finančný sektor (a zároveň sa vyhnúť opakovaniu krízy z roku 2009) prostredníctvom dohľadu nad finančnými inštitúciami, regulácie komplexných finančných produktov a zvýšenia minimálnych kapitálových rezerv pre banky. Vytvorením bankovej únie sa v mnohých krajinách preniesli mechanizmy bankového dohľadu a riešenia krízových situácií bánk z vnútroštátnej úrovne na úroveň EÚ. Plánuje sa aj vytvorenie únie kapitálových trhov s cieľom:

- znížiť fragmentáciu finančných trhov,
- diverzifikovať zdroje financovania,
- posilniť kapitálové toky medzi krajinami EÚ,
- zlepšiť prístup k financovaniu pre podniky, najmä malé a stredné podniky.⁵³

Na pohyb v schengenskom priestore občania EÚ nepotrebujú cestovný pas. V súčasnosti zahŕňa 26 krajín: všetky krajiny EÚ okrem Bulharska, Chorvátska, Cypru, Írska, Rumunska a Spojeného kráľovstva, Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko. Hoci už schengenské krajiny nevykonávajú kontroly na svojich vnútorných hraniciach, zintenzívnili kontroly na vonkajších hraniciach EÚ. Tieto krajiny zvýšili policajnú spoluprácu najmä prostredníctvom prenasledovania a neustáleho sledovania podozrivých osôb, ktoré sa pohybujú medzi krajinami, s cieľom zaistiť bezpečnosť schengenského priestoru. Schengenský informačný systém umožňuje polícii a vnútroštátnym orgánom pohraničnej kontroly výmenu informácií o hľadaných alebo nezvestných osobách, ukradnutých vozidlách alebo dokumentoch.⁵⁴

EÚ má prísne pravidlá na ochranu voľnej hospodárskej súťaže. Podľa týchto pravidiel sú určité postupy zakázané.

Nezákonné kontakty a dohody - tieto dohody sú známe ako kartely. Sú zakázané, pretože obmedzujú hospodársku súťaž. Môžu mať mnoho foriem a ich predpokladom nie je oficiálne schválenie zo strany zúčastnených spoločností. Najbežnejším príkladom týchto postupov je:

- stanovovanie cien
- rozdelenie trhov
- dohoda o rozdelení zákazníkov
- dohoda o obmedzení výroby
- distribučné dohody medzi dodávateľmi a maloobchodnými predajcami, keď napríklad ceny účtované zákazníkom stanoví dodávateľ.⁵⁵

Akékoľvek dohody a výmena informácií s konkurentmi, ktoré znižujú strategickú neistotu na trhu (v súvislosti s výrobnými nákladmi, obratom, kapacitou, marketingovými plánmi atď.), sa môžu považovať za protisúťažné konanie.

Pravidlá EÚ pre hospodársku súťaž platia priamo vo všetkých krajinách EÚ. Tieto pravidlá platia nielen pre podniky, ale aj pre všetky organizácie zapojené do hospodárskej činnosti (napr. obchodné združenia, priemyselné zoskupenia atď.).

Záver

Medzi nástroje uplatňované v environmentálnej politike patrí účelové poskytovanie finančných zdrojov. Plnenie Európskej dohody o pridružení zaviazalo Slovenskú republiku zabezpečiť transparentnosť a prehľadnosť v oblasti poskytovania štátnej pomoci. Podľa Článku 64 Európskej dohody o pridružení bol pripravený zákon o štátnej pomoci. Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 26. augusta 1999 zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2000. Táto právna norma bola čiastočne kompatibilná s právom Európskej únie. Úplná kompatibilita bola dosiahnutá prijatím novely zákona o štátnej pomoci č. 434/2001 Z. z., ktorý

⁵³ One market without borders. – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en

⁵⁴ One market without borders. – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en

⁵⁵ Pravidlá hospodárskej súťaže. – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/free-competition/index_sk.htm

nadobudol účinnosť 1.11.2001. Zákon bol postupne dopĺňaný v súvislosti s prijatím viacerých právnych predpisov. Zákon rešpektoval základné princípy vyplývajúce z právnych predpisov EÚ, ktoré upravujú poskytovanie a monitorovanie štátnej pomoci. Dňa 10. novembra 2015 bol schválený zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zákone sa posilnila úloha koordinátora štátnej pomoci tak, aby jeho stanoviská a pozície boli záväzné. Súčasne sa vytvoril právny rámec pre zriadenie centrálného registra pre minimálnu pomoc a pre štátnu pomoc, ktorý by mal zahŕňať aj individuálnu pomoc a pomoc podliehajúcu všeobecnej skupinovej výnimke, vzhľadom na to, že transparentnosť, pokiaľ ide o poskytovanie štátnej pomoci je kľúčovým prvkom modernizácie pravidiel štátnej pomoci. Inštitút poskytovania štátnej pomoci má významnú funkciu v environmentálnej politike. Poskytovatelia i príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí zákonných povinností vyplývajúcich zo zákona o štátnej pomoci.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. -KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>
- Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 3.5.1995, COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press, Bratislava, 38 pp.
- Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 10.5.1995, COM(95)163, konečné znenie/2. - Jori-press, Bratislava, 467 pp.
- Európska komisia: „Jednotný trh očami ľudí. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs/20concerns/publication_en.pdf.
- Internal market. – [on-line] Available on - URL: http://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED%3D24&locale=en
- KATAINEN, J., DOMBROVSKIS, V., BIENKOWSKA, E., THYSSEN, M. & MOSCOVICI, P.: Internal market. A deeper and fairer internal market. – [on-line] Available on - URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/internal-market_en
- KOČÍ, V. - KREČMEROVÁ, T., 2008: Mixed municipal waste management technologies in LCA modelling. Poster presentation in SETAC Europe 18th Annual Meeting in Warsaw, 26.-29. 5. 2008
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf
- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>
- Millennium Ecosystem Assessment*. - [on-line] Available on - URL: <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>
- Modernising and deepening the single market: 12 new growth priorities. – [on-line] Available on - URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legisum%3A2401_3
- O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>
- One market without borders – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_en
- Oznámenie Európskej komisie: „Digitálna agenda pre Európu“; KOM(2010) 245.
- Oznámenie Európskej komisie: „Inovácia v Únii“; KOM(2010) 546.
- Oznámenie Európskej komisie: „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie“; KOM(2010) 614.
- Pravidlá hospodárskej súťaže. – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/free-competition/index_sk.htm
- Prehľad schválenej a neschválenej štátnej pomoci – Úrad pre štátnu pomoc, Bratislava. - [on-line] Available on - URL: <http://www.usp.sk> [issue date: 2002-09-01]
- Rusko, M. - Balog, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Akademická Dubnica 2004 : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492
- Rusko, M., 2002: Právna úprava poskytovania štátnej pomoci na životné prostredie v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Euroregión Tatry - súčasť Zelených Karpát, s. 59-63
- Schémy pomoci de minimis. -[on-line] Available on - URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458> [issue date: 2016-10-20]
- Single Market Act II - Together for new growth. COM/2012/0573 final. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0573>
- Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ku kľúčovým opatreniam smerom k Aktu o jednotnom trhu II; CESE 1575/2012.
- Strážnická V. (1998): Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. – SAP, Bratislava, 358 pp.
- Strážnická V. (1999): Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. - SAP, Bratislava, 207 pp.
- ŠAUER, P. et al. *Dobrovoľné dohody v politice životního prostředí*. Praha: VŠE-MŽP ČR, 2000, ISBN 80-245-0116-3, 339s.
- Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>
- ŠUTA, M.: *Co nám Země dává zadarmo aneb Ekosystémy a lidský blahobyt*. - [on-line] Available on - URL: <http://respekt.ihned.cz/>
- The Single Market Strategy. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy_sk
- ÚOHS (2000): Veřejná podpora – Příručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.
- Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. júna 2012 nazvané „Akt o jednotnom trhu: Ďalšie kroky k rastu“ [2012/2663(RSP)].
- WESSELY, E. - KRÁLIKOVÁ, R. - KRUPA, M.: Efficient management in production companies by implementation of PLM. 2008. In: Annals of DAAAM for 2008, Vienna : DAAAM International, 2008 P. 1527- 1528. - ISBN 9783901509681
- Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 59/2000 Sb. o veřejnej podpoře

Zákon NR SR č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci

Zákon NR SR č. 434/2001 Z.z. o štátnej pomoci

ADRESY AUTOROV

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Botanická 49,
917 01 Trnava, Slovenská republika

e-mail: miroslav.rusko@stuba.sk

doc. Ing. Vojtech FERENCZ, PhD.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava, Slovenská
republika

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.